КУРСОВА РОБОТА

З ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

КУРСОВА РОБОТА

З ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Методичний посібник

Укладачі: І. О. Білецька, А. Ф. Паладьєва

Умань
ВПЦ «Візаві»
2022

УДК 811(072)
ББК 81.2р30
К 93

Рецензенти:
Комар О. С., доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови та методики її навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
Комісаренко Н. О., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри української та іноземної мов, Уманський національний університет садівництва.

Друкується згідно з ухвалою науково-методичної комісії факультету іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 1, від 08 серпня 2022 року).

К 93 Курсова робота з теоретичних дисциплін іноземної мови: методичний посібник / уклад. І. О. Білецька, А. Ф. Паладьєва. Умань : ВПЦ «Візаві», 2022. 96 с.

У методичному посібнику систематизовано рекомендації з підготовки, написання, оформлення та захисту курсових робіт з теоретичних дисциплін іноземної мови, що виконуються здобувачами освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 014.021 Середня освіта. Англійська мова і література. Даються методичні поради, спрямовані на поліпшення якості робіт такого виду.

УДК 811(072)
ББК 81.2р30

ЗМІСТ

Загальні вимоги. Вибір і затвердження теми. 5
Задум та організація дослідження. 10
Робота над літературними джерелами. 16
Методи дослідження. 19
Вимоги до оформлення курсової роботи 35
Захист та оцінювання курсової роботи 44
Додатки 50
Список використаних джерел 95

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ.
ВИБІР І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ

Курсова робота – окремий заліковий кредит навчальної дисципліни, що оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти і має на меті розв'язання ряду навчальних завдань:

- поглиблення і розширення теоретичних знань;
- оволодіння прийомами самостійної пізнавальної діяльності, формування вміння формулювати наукові судження та висновки, логічно і послідовно їх викладати;
- прищеплення уміння публічно захищати результати наукових пошуків (виголошувати промову, відповідати на запитання, доводити правомірність висновків тощо).

Важливим елементом у написанні курсової роботи є вибір проблеми дослідження та його теми. Слід пам'ятати, що від правильного обрання теми і складеного плану залежить якість виконання роботи.

Відповідно до Положення про курсові роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (затверджене на засіданні Вченої ради університету 26 квітня 2016 р.), тематика курсових робіт з теоретичних дисциплін іноземної мови розробляється та щорічно затверджується на засіданні кафедри теорії та практики іноземних мов з урахуванням нагромадженого на

кафедрі досвіду, побажань спеціалістів, які беруть участь у рецензуванні робіт. Але студент має право подати власні пропозиції щодо теми роботи, виходячи з її актуальності, відповідності фахові, зі своїх наукових інтересів та сучасного стану розвитку наукових досліджень, визначальних для обраної проблеми. Після розгляду пропозицій та затвердження тематики студенти обирають теми зі списку. Кількість тем курсових робіт не може бути меншою кількості студентів у групі. Тема курсової роботи, обрана студентом, реєструється лаборантом кафедри у відповідному журналі.

Після вибору теми студент звертається до свого наукового керівника за першою настановчою консультацією, під час якої визначаються: загальні вимоги до роботи, порядок її виконання, орієнтовний зміст, література та інші джерела, які підлягають вивченню, зміст та методика проведення конкретного дослідження, визначаються терміни виконання етапів роботи.

Дуже важливо, коли студент сам перед тим спробує розробити план своєї роботи, добре обміркує і чітко уявить собі хід її виконання, враховуючи конкретні умови, в яких йому доведеться працювати. Це дасть можливість керівникові зважити і врахувати здібності студента, його підготовленість до виконання дослідження, а, отже, зробити правильні висновки про те, яку надати йому допомогу саме там, де вона найбільш необхідна.

Керівниками курсових робіт призначаються найбільш

кваліфіковані та досвідчені викладачі кафедри теорії та практики іноземних мов, які мають науковий ступінь та/або вчене звання. Організація і контроль за процесом підготовки та захисту курсових робіт з теоретичних дисциплін іноземної мови покладається на завідуючого кафедрою.

Науковий керівник надає науково-методичну допомогу студенту з питань написання курсової роботи за наступними напрямами в:

• остаточному редакційному формулюванні теми курсової роботи;

• розробці концепції та визначенні методики дослідження обраної теми курсової роботи;

• розробці структури (плану) курсової роботи, визначенні предмета і об'єкта дослідження;

• розробці індивідуального календарного плану-графіка написання курсової роботи.

Науковий керівник зобов'язаний:

• проводити наукове консультування студента в процесі дослідження обраної теми;

• проводити аналіз і контроль організації самостійної роботи студента з дослідження обраної теми і написання курсової роботи;

• проводити оцінку та наукову атестацію результатів дослідження студентом теми курсової роботи;

• написати рецензію на підготовлену курсову роботу;

• надавати консультативну допомогу студенту в його підготовці до захисту курсової роботи.

Курсова робота повинна носити дослідницький характер. Студент використовує як науково-теоретичну літературу, так і свої спостереження і факти, результати експерименту, якщо він проводився, може висувати власні гіпотези і т.д. Дослідження повинне мати теоретичну частину (30-40 % загального обсягу), аналіз і узагальнення наукових даних та висновки.

Теоретичні положення наукової роботи слід підтверджувати не випадковими, а типовими для сучасного етапу розвитку мовознавства фактами і прикладами. Саме тому треба уникати довільного використання фактів. Бо довільно взяті приклади не розкривають всебічно і переконливо суті питання і не можуть служити основою для правильних висновків та узагальнень.

Слід зауважити, що до курсових робіт висувається ряд вимог. Основні з них такі:

- актуальність тематики, відповідність її сучасному стану галузі науки та перспективам її розвитку;
- вивчення та критичний аналіз монографічної і періодичної літератури з теми;
- дослідження та характеристика історії проблеми та її практичного стану;
- чітка характеристика мети, предмету, методів дослідження;

- узагальнення результатів, їх обґрунтування, висновки та практичні рекомендації;

- апробація результатів дослідження через публікацію статей у збірнику студентських наукових праць.

Починаючи роботу, студент повинен розподілити свій час, спланувати його і після вибору теми паралельно з навчальними заняттями взятися за її розробку. Для орієнтації наукових керівників та здобувачів вищої освіти, що виконують курсову роботу, пропонується наступний графік контролю за ходом підготовки роботи до захисту:

№	**Заходи**	**Термін виконання**
1	Вибір наукового керівника та затвердження теми.	
2	Отримання завдання та проведення дослідження.	
3	Підготовка календарного плану виконання курсової роти і затвердження його науковим керівником.	
4	Підготовка та узгодження розширеного плану-конспекту курсової роботи.	
5	Підготовка чорнового варіанту роботи для першого читання науковим керівником.	
6	Усунення зауважень, врахування рекомендацій наукового керівника, подання чорнового варіанту на друге	

	читання.	
7	Врахування рекомендацій наукового керівника, збагачення роботи додатковими дослідженнями.	
8	Чистове оформлення роботи, подання її науковому керівникові для рецензії.	
9	Рецензування роботи науковим керівником.	
10	Захист курсової роботи.	

Практика підтверджує безсумнівну доцільність складання такого графіка контролю. Він дисциплінує виконавця, лімітує термін, відведений на підбір літератури з теми і її вивчення, організацію та проведення дослідження, аналіз отриманих результатів, літературне й технічне оформлення роботи та підготовку її до захисту.

ЗАДУМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Специфіка курсової роботи з теоретичних дисциплін іноземної мови полягає в тому, що в процесі її підготовки та захисту здійснюється досягнення як науково-дослідних, так і навчальних цілей. Здобувачі вищої світи глибоко вивчають певні питання англійського мовознавства, вчаться аналізувати літературу, критично оцінювати її, полемізувати з авторами, висловлювати власні думки, відстоювати їх,

робити правильні наукові, теоретичні, практичні висновки, набувають навичок сучасних наукових методів дослідження.

У процесі написання роботи студент повинен пройти нелегкий шлях творчих пошуків, який включає в себе низку взаємопов'язаних етапів. Як правило, дослідження курсової роботи складається з шести етапів.

Перший етап включає обґрунтування теми, визначення мети та завдань дослідження. Тема наукового дослідження є складовою частиною певної проблеми.

Мета дослідження – це запланований результат. Вона полягає у встановленні, виявленні наукових фактів, формулюванні закономірностей, обґрунтуванні найбільш ефективних шляхів вирішення досліджуваної проблеми. Не слід формулювати мету як «Дослідження…», «Вивчення…», тому що ці слова вказують на засіб досягнення, а не на неї саму. Мета роботи звичайно тісно переплітається з назвою курсової роботи і повинна чітко вказувати, що саме в ній розв'язується.

Завдання дослідження – це послідовні етапи дослідницької роботи, спрямовані на досягнення поставленої мети. Вони повинні розкривати та конкретизувати мету дослідження і в загальному підсумку повинні бути адекватні цій меті. Завдання дослідження можуть включати в себе наступні елементи:

1) вирішення певних теоретичних питань, які входять у загальну проблему дослідження (наприклад, виявлення

сутності поняття, явища, процесу, подальше вдосконалення його визначення, розробка ознак);

2) всебічне вивчення практики вирішення конкретної проблеми, виявлення її типового стану, типових недоліків і труднощів, їх причин;

3) обґрунтування необхідної системи заходів для вирішення проблеми.

Звичайно, коло завдань дослідження залежить від можливостей самого дослідника, рівня його фахової підготовки і попереднього досвіду наукової роботи, наявності часу.

Всі ці, а також багато інших чинників повинні враховувати студент і його науковий керівник при формулюванні і постановці завдань дослідження у рамках курсової роботи.

Другий етап дозволяє визначити об’єкт та предмет дослідження на основі проведеного літературного огляду проблеми, яка вивчається з точки зору його мети.

Об’єктом дослідження є вся сукупність зв’язків, відношень різних аспектів теорії і практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації.

Предмет дослідження – це тільки ті суттєві зв’язки та відношення, які підлягають безпосередньому включенню в роботу, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Таким чином, предмет дослідження є більш вузьким, ніж його об’єкт.

Визначаючи об’єкт, треба знайти відповідь на запитання: що розглядається? В той же час предмет визначає аспект розгляду, дає уявлення про світ розгляду об’єкта дослідження, про те, які нові відношення, властивості, аспекти і функції об’єкта розкриваються. Іншими словами, об’єктом виступає те, що досліджується, а предметом – те, що в цьому об’єкті дістає наукове пояснення.

Правильне, науково обґрунтоване визначення об’єкта дослідження – це не формальна, а суттєва, змістовна наукова акція, яка покликана зорієнтувати самого дослідника на виявлення місця і значення предмета дослідження в більш цілісному і широкому понятті, яким є об’єкт дослідження. Але буде недостатнім тільки визначити і назвати об’єкт дослідження. Потрібно обов’язково дати його змістовну характеристику, бо спираючись на неї, можна забезпечити більш цілісний підхід до характеристики і вивчення основного предмета дослідження.

Визначення теми, об’єкта і мети дослідження складає по своїй суті нерозривний процес.

Третій етап включає підбір методів наукового дослідження, які допоможуть розв’язати поставлені завдання і досягти мети курсової роботи. Метод – це сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих розв’язанню конкретної задачі.

При написанні курсової роботи з теоретичного курсу

англійської мови використовуються наступні методи дослідження:

- методи емпіричного дослідження (порівняння);

- методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях досліджень (аналіз науково-теоретичної літератури з проблеми, абстрагування, ототожнення моделювання);

- методи теоретичних досліджень (історичний метод, системний підхід).

На **четвертому етапі** визначається практична значущість дослідження. У роботі подають відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання. Це і становитиме практичну значущість дослідження.

П'ятий етап – формулювання висновків, літературне оформлення курсової роботи і підготовка до захисту.

Проведена студентом широка аналітична робота (згідно з викладеними вище рекомендаціями) дозволяє йому приступити до складання розгорнутого плану-конспекту наукової роботи, який у стислому узагальненому вигляді відтворює основний зміст її складових частин (вступу, назви і змісту розділів, висновків). Після погодження плану-конспекту з керівником автор приступає до практичної роботи над реалізацією плану.

Підсумовуючи вище сказане, ще раз у стислій формі подамо структуру курсової роботи, яка за обсягом повинна

становити не менше 30 сторінок.

Вступна частина дослідження (обсяг 2-3 сторінки) повинна віддзеркалювати ту теоретичну роботу, яку студент провів згідно з рекомендаціями, наведеними вище. Таким чином, тут потрібно довести актуальність проблеми для теорії і практики сучасної лінгвістики, важливо вказати, хто з вчених займався цією проблемою, визначити науковий апарат (мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, практичну значущість). Остаточне редагування вступної частини роботи доцільно виконувати на завершальній стадії дослідження, коли проблема постає перед автором у повному обсязі.

Основна частина зазвичай складається з двох розділів, кожен з яких поділяється на параграфи (5-6 сторінок кожен). Розділи та підрозділи курсової роботи повинні за своєю назвою, структурою, змістом відповідати завданням дослідження поставленої проблеми.

При роботі над рукописом необхідно звернути увагу і на таке питання, як розбивка тексту на абзаци. Кожен абзац повинен містити в собі певну думку, виражену однією або кількома фразами чи реченнями.

Узагальнені числові дані, які можуть концентруватися у таблицях, діаграмах, схемах, повинні наводитись з необхідним ступенем точності та аргументованості, з посиланням на відповідні джерела чи власні обчислення.

Висновки курсової роботи (2-3 сторінки), як правило,

вміщують в концентрованому вигляді основні результати дослідження, висновки з усіх поставлених завдань, які виконувались дослідником у процесі написання роботи.

Завершує роботу список використаних джерел, який містить 25-30 найменувань.

РОБОТА НАД ЛІТЕРАТУРНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ

Для складання бібліографії з теми наукової роботи здобувач вищої освіти використовує наявні в бібліотеках **систематичні каталоги**, в яких назви праць розташовані за галузями знань; **алфавітні каталоги**, в яких картки на книги розташовані в алфавітному порядку прізвищ авторів; **предметні каталоги,** що містять назви творів з конкретних проблем і спеціальностей; а також **бібліографічні довідникові видання** (покажчики по окремих темах і розділах), **виноски і посилання** в підручниках, монографіях, енциклопедичних словниках та ін. Для підбору періодичної літератури слід звернутися до покажчиків статей, опублікованих протягом календарного року і розміщених у кінці останнього номера журналу за кожен рік видання.

Інформаційною базою написання курсової роботи є:

- наукові публікації у вітчизняних і зарубіжних виданнях;
- звіти про науково-дослідні роботи;
- дисертації;
- офіційні матеріали;

• інтернет-видання тощо.

Велике значення і допомогу студентам у пошуках наукових джерел надають інформаційні видання, в яких міститься оперативна інформація щодо публікацій і суттєвих сторін їхнього змісту.

Бібліографічні видання оперативно інформують щодо наукових публікацій з лінгвістики, які студент має використовувати для отримання своєчасної інформації щодо нових досягнень науковців і практиків. Такі видання допомагають формувати бібліографічні списки за темою курсової роботи.

Значну допомогу у пошуках літературних джерел надають **реферативні** видання, які містять скорочений виклад наукових публікацій і практичних результатів.

Реферативні публікації розміщуються у реферативних журналах, реферативних збірниках, експрес-інформаціях, інформаційних сторінках, Web-сторінках тощо.

Літературні джерела мають вивчатися послідовно за етапами, до яких можна віднести:

• загальне ознайомлення з джерелом;

• детальне критичне опрацювання окремих частин чи в цілому публікацій, або інших джерел інформації;

• викладення власного ставлення і наукової позиції щодо опрацьованого джерела інформації з самостійною оцінкою його змісту.

Складений студентом список літератури, необхідної для

вивчення під час роботи над темою, погоджується з керівником, після цього виявляють її наявність у бібліотеках університету, міста, інших міст.

Керуючись складеним списком літературних джерел, студент приступає до їх вивчення. У бібліографічні картки вносяться короткі анотації літературних джерел, в яких відзначаються основні питання, що розглядаються, та висновки. Після попереднього ознайомлення з літературними джерелами і складання студентом особистої невеликої бібліографічної картотеки з теми, слід приступати до більш глибокого їх опрацювання на основі повторного читання.

При сприянні керівника студент визначає послідовність ґрунтовного вивчення літератури. У процесі повторного читання виділяються та усвідомлюються головні думки й основні положення, що пропонуються автором книги або статті, проводиться їх аналіз.

Читаючи наукові праці, студент навчається правильно їх занотовувати, що згодом дасть можливість використовувати цей матеріал і в подальшій творчій роботі. Передусім потрібно виробити звичку оформляти на спеціальних картках прочитані роботи. З одного боку такої картки записується прізвище та ініціали автора, назва роботи, час і місце її видання, обсяг у сторінках. На зворотньому боці стисло записується все, що зацікавило студента у прочитаній праці. При цьому завжди потрібно залишати невеличке поле, на

якому потім можна робити додаткові помітки.

Існують загальноприйняті норми опису використаної літератури. Цих правил і слід дотримуватись (див. Додаток Є).

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метод (від гр. *mŭthodos* – шлях дослідження) кваліфікується у широкому розумінні як спосіб організації пізнавальної й дослідницької діяльності науковця з метою вивчення явищ і закономірностей певного об’єкта науки; або у більш звуженому значенні як система процедур вивчення об’єкта дослідження та / або перевірки отриманих результатів. У другому значенні метод здебільшого ототожнюється з терміном «методика».

Метод має певні процедури дослідження, які називають **прийомами** (наприклад, прийомом компонентного аналізу може бути дистрибутивний аналіз, аналіз опозицій, процедура членування словникових дефініцій тощо; прийомом концептуального аналізу може бути етимологічний, зіставний, морфемний аналіз). Прийом може мати статус методу залежно від забезпечення ним конкретного результату дослідження. Якщо процедура є лише етапом іншого методу як системи, спрямованої на досягнення запрограмованого результату, вона кваліфікується як прийом.

Щодо диференціації методів як способів дослідницької діяльності, то у мовознавстві їх поділяють на **загальні**, які є дослідницькими операціями з явищами об’єктів будь-якої науки, та **лінгвістичні**, що застосовуються саме в лінгвістиці з метою вивчення її об’єкта та предмета.

До **ЗАГАЛЬНИХ МЕТОДІВ** належать спостереження, індукція, дедукція, гіпотеза, аналіз, синтез, таксономія, порівняння, формалізація, ідеалізація, експеримент, фальсифікація, моделювання тощо.

Спостереження є цілеспрямованим сприйняттям, зумовленим завданням пізнавальної діяльності, головною умовою якого є максимальна об’єктивність, що контролюється шляхом повторного спостереження або застосуванням інших методів.

Одним із різновидів спостереження є **інтроспекція** – самоспостереження. У лінгвістиці самоспостереження на підставі інтуїції дослідника є доволі поширеним і найбільш простим шляхом перевірки гіпотез, однак головним недоліком інтроспекції є її суб’єктивність, що може призвести до неправильної оцінки досліджуваних фактів.

Індукція – метод узагальнення результатів окремих конкретних спостережень й експериментів (шлях від конкретного, одиничного до загального). У мовознавчих дослідженнях індуктивні методи застосовуються при створенні різних класифікацій мовних явищ, вивченні синкретизму, універсалій, типології та характерології мов.

Дедукція є методом переходу від загальних тверджень до конкретного умовиводу, знань про одиничне, що перебувають у логічних відношеннях слідування. У лінгвістиці дедуктивні методи використовуються щодо встановлення статусу різних мовних одиниць, належності їх до певної частини мови, розряду, категорії за умови визначення загальної кваліфікації ознак статусу, частини мови, розряду, категорії тощо.

Гіпотеза – побудова припущення щодо ознак, закономірностей, способів існування досліджуваного об'єкта. Вона є варіантом можливого розв'язання проблеми, висувається апріорно й потребує перевірки та підтвердження. Подальший аналіз проблеми підтверджує гіпотезу, перетворюючи її на наукову теорію, або спростовує її, хоча існують гіпотези, які не можна підтвердити чи спростувати. Вони так і залишаються гіпотезами (наприклад, гіпотези походження мови).

Аналіз як загальнонауковий метод передбачає розділення цілого на частини й опис кожної з частин і зв'язків між ними.

Синтез – поєднання частин у цілісну систему.

Таксономія є методом класифікації досліджуваних явищ і передбачає їхню диференціацію відповідно до принципів двозначної логіки за єдиним параметром. Класифікації можуть мати різні параметри. У такому випадку кожне явище матиме набір ознак, кожна з яких

представлятиме лише один параметр диференціації, тобто скільки висунуто параметрів класифікації, стільки встановлюється диференціацій. За умови використання принципів багатозначної логіки кожна одиниця таксономії має комбінаторику ознак, причому деякі з них визначаються за принципом наявності/відсутності.

Порівняння використовується з метою вияву спільних і специфічних ознак двох явищ, розбіжностей між ними за певними параметрами. У мовознавстві порівняння є базою порівняльно-історичного, зіставного, типологічного та інших методів.

Формалізація як загальнонауковий метод ґрунтується на встановленні відповідності досліджуваних об’єктів, їхніх ознак і відношень до сталих, добре доступних для огляду й можливих для ототожнення матеріальних конструкцій, які дають змогу виявити й фіксувати сутнісні особливості предмета вивчення. Формалізація передбачає використання метамови опису. У мовознавстві такими метамовами є мови формальної логіки, мова семантичного запису, різні типи мови думки, зокрема, пропозиційна, фреймова, ситуаційного представлення тощо.

Ідеалізація є процесом мисленнєвого творення ідеалізованих об’єктів на підставі припущення тотожності ідеальної моделі й реального зразка, формулювання ідеалізованих припущень. Вона представляє результат пізнавальної діяльності дійсного стану речей і є важливим

засобом створення наукових теорій. У мовознавстві результатом ідеалізації є моделі семіозису, знака, комунікативної ситуації, дискурсу тощо.

Експеримент передбачає емпіричну перевірку гіпотези на практиці, розв'язання проблеми дослідним шляхом на підставі анкетування, опитування, вимірювання, статистичного аналізу й обробки отриманих результатів. У мовознавстві широко застосовується асоціативний експеримент, різні методики експериментальних фонетичних, психолінгвістичних, нейролінгвістичних досліджень.

Фальсифікація полягає в навмисному висуненні хибної гіпотези для встановлення об'єктивних закономірностей або взагалі доведення хибності гіпотези шляхом її емпіричної перевірки, адже гіпотеза повинна припускати можливість свого спростування.

Моделювання є сукупністю ідеалізації й абстрагування, аналізу й синтезу з метою мисленнєвого й формалізованого представлення об'єктів (оригіналів) дослідження та вивчення на підставі цього представлення відповідних явищ, ознак, процесів, зв'язків, передбачення та з'ясування закономірностей існування й функціонування об'єктів. Моделювання застосовується за умови неможливості чи ускладненості дослідження оригіналів у природному середовищі для визначення їхніх характеристик, оптимізації управління й користування об'єктами, для перевірки гіпотез

тощо. Моделлю є будь-яка система, що має мисленнєве представлення, матеріально реалізується і має здатність заміщати об’єкт дослідження так, щоб його вивчення надало нову інформацію про цей об’єкт.

ЛІНГВІСТИЧНІ МЕТОДИ використовуються з метою дослідження мови, продуктів мовлення та мовленнєвої діяльності, є спеціальними і мають власну специфіку, на відміну від методів інших наук.

Найбільш загальними лінгвістичними методами, які можна назвати **парадигмальними,** оскільки вони позначили зміну домінанти наукових парадигм, є **порівняльно-історичний, структурний, функціональний і конструктивний.** Кожний із цих методів має розгалужену систему прийомів дослідження й опису мови.

Окремими методами мовознавства **(міжпарадигмальними)** можна вважати такі, що ґрунтуються на поєднанні методологічних засад парадигмальних методів, однак, виокремлюються за специфікою процедур чи за загальним підходом до аналізу мовних явищ. Так, типологічний і зіставний методи перенесли процедури порівняння на зіставлення різних мов у розрізі синхронії, властивої структурним методам, тобто виникли на межі двох наукових парадигм. Описовий метод можна віднести як до структурних, так і до функціональних методів за принципом синхронічного опису. Розглянемо два перших різновиди:

Порівняльно-історичний метод є сукупністю операцій реконструкції походження мов від прамов, установлення еволюційних змін і закономірностей розвитку споріднених мов шляхом їхнього порівняння на різних етапах формування. Він застосовує процедури встановлення спорідненості мов, порівняння мовних фактів у споріднених мовах, реконструкції праформ відповідної прамови, вияву законів мовного розвитку, зважаючи на закономірний еволюційний характер мовних змін.

Прийомами порівняльно-історичного методу вважаються **внутрішня та зовнішня реконструкція.** Перша спрямована на відновлення попереднього стану мови, звукових, морфологічних форм, лексем тощо; на інвентаризацію варіантів різних підсистем мови, на класифікацію їх за давністю виникнення на підставі показників лише однієї мови, взятої у її синхронному стані, тобто процедури внутрішньої реконструкції ґрунтуються на принципах системності і синхронії, властивих структуралістській парадигмі. Кінцевою метою внутрішньої реконструкції є відтворення історії розвитку певної мови. Їй протиставлена **зовнішня реконструкція**, яка сприяє відновленню попереднього стану мови шляхом зіставлення генетично споріднених мов. У межах цього методу застосовуються також методики відносної хронології, що полягають у встановленні хронологічної послідовності зміни мовних явищ; і лінгвогеографічна (ареальна), що може

надати пояснення історичним фактам шляхом картографування поширення певних мовних явищ у відповідних регіонах.

Методика лінгвогеографії передбачає визначення меж і регіону функціонування діалектів і мов й інтерпретації просторового поширення мовних явищ на підставі позначення їх на географічній карті. Ця методика застосовується й ареальною лінгвістикою – маргінальною галуззю на межі соціолінгвістики й зіставного мовознавства, яка вивчає територіальне поширення певних мовних явищ різних рівнів, їхню міжмовну й міждіалектну взаємодію і фіксує ці закономірності шляхом картографуванням. Лінгвогеографічний метод спрямований на: 1) ареальну характеристику особливостей мов і діалектів, що взаємодіють у певному регіоні; 2) установлення й опис закономірностей мовних контактів; 3) дослідження типологічних корелятів мов, що взаємодіють у певному регіоні чи в межах мовних союзів; 4) побудову теорії мовних союзів; 5) визначення ролі субстратів в ареальних зв’язках; 6) аналіз мовної інтерференції й атракції у мовах, що територіально межують; 7) діахронічну характеристику діалектів прамов, опис процесів архаїзації та неологізації в контактних мовах тощо.

Етапами лінгвогеографічного методу є: 1) постановка мети; 2) складання питальника відповідно до завдань дослідження; 3) анкетний чи польовий збір матеріалу;

4) картографування зібраного й систематизованого матеріалу; 5) інтерпретація зафіксованих на карті результатів. Карти із зафіксованими матеріалами ареальних досліджень названі лінгвістичними або діалектними атласами.

Структурний метод як головний спосіб аналізу мови у структуралістській парадигмі представлений різноманітними методиками синхронного аналізу мовних явищ як варіантів складників системи мови – інваріантів, які перебувають у жорстко детермінованій внутрішній ієрархії відношень. Він служить пізнанню внутрішньої організації мови як системи із притаманними їй інваріантними елементами, що в мовленні співвідносяться з регламентованими конкретними реалізаціями; відношеннями між елементами, які впорядковують елементи в ієрархію мовних рівнів.

Найбільш дієвими й поширеними в сучасних дослідженнях є структурні методики: 1) **опозиційного аналізу**; 2) **дистрибутивного аналізу**, спрямованого на встановлення характеристик і функціональних властивостей мовної одиниці на підставі її оточення (дистрибуції), представленого одиницями того самого рівня мовної системи; 3) **трансформаційного аналізу**; 4) **аналізу безпосередніх складників**; 5) **компонентного аналізу**, метою якого є встановлення структури значення слова як певним чином організованої сукупності елементарних змістовних одиниць – сем (семантичних множників);

6) **комутації**; 7) **ланцюжкового аналізу**, що передбачає дослідження лінійних синтаксичних структур, представлених ядерними конструкціями і право- й лівобічними поширювачами – багатокомпонентними ланцюжками, членованими на інші елементарні одиниці.

Опозиційний аналіз застосовується при дослідженні системних явищ мови на різних рівнях, що служить для виділення різних класів мовних одиниць, визначення таксономії цих одиниць на підставі їхньої семантично релевантної розбіжності за однією диференційною ознакою при схожості інших, тобто опозиції.

Методика трансформаційного аналізу спрямована на вияв схожості й відмінності між синтаксичними конструкціями шляхом установлення правил перетворення їхніх ядерних структур і набору таких трансформацій за умови збереження лексичного складу конструкцій і синтаксичних зв’язків їхніх складників. Трансформаційний аналіз застосовується у словотворі при встановленні твірних дефініцій (синтагм, речень) слів за умови синтактикоподібності деривацийних процесів; у лексичній семантиці – для розмежування нюансів значень слів; у граматичній семантиці – для характеристики на підставі трансформаційного потенціалу морфологічних і семантичних ознак лексем, належності їх до певних класів і розрядів; у прикладній лінгвістиці, зокрема, у машинному перекладі тощо.

Методика безпосередніх складників є сукупністю процедур представлення синтаксичної структури словосполучення або речення у вигляді розкладення цілого на його складники, компоненти яких також можуть бути розкладені на компоненти до рівня кінцевих складників. Із цією метою застосовується побудова дерева залежностей складників цілого або запис за допомогою дужок й індексів. Результатом кожного кроку членування є виокремлення бінарної конструкції, компонентами якої є ядро (головний елемент) і маргінал (залежний елемент), що узгоджується із загальними правилами синтаксичної будови, хоч нерідко важко обмежитися бінарною структурою (у випадках сурядних зв'язків і багатокомпонентного підрядного зв'язку). Методика безпосередніх складників репрезентує речення шляхом виділення двох домінантних вершин (ядерної структури): імені й дієслова, – які мають власні групи залежностей подібно до групи підмета та присудка в реченні. Ця методика передбачає встановлення правил згортки до межі ядерної одиниці або розгортки синтаксичних конструкцій, що було використане у формальних моделях мови, трансформаційній граматиці, математичній лінгвістиці, автоматичному перекладі тощо.

Методика комутації є процедурою структурного аналізу, спрямованою на встановлення інваріантів мовних одиниць і розмежування їх із варіантами шляхом взаємної підстановки зі зміною в плані змісту або форми на підставі

парадигматичного співвідношення між одиницями планів вираження та змісту двох знаків мови. Комутація є таким відношенням між двома знаками мови, при якому одиниці їхнього плану змісту перебувають у такій самій відповідності, як одиниці плану вираження цих одиниць (наприклад, комутаційними є відношення між інваріантами фонем у словах *біль* і *сіль*, адже вони мають невідповідність як у плані форми, так і у плані змісту, а слова *роль* і застар. *роля* є варіантами, що не комутують, оскільки мають різні плани форми й однаковий план змісту).

Функціональний метод, розроблений у межах прагматичної парадигми, передбачає дослідження мови в дії, у процесі функціонування з огляду на цілеспрямовану природу мовних одиниць і явищ. Цей метод застосовує методики моделювання функціонально-семантичних полів, контекстуально-інтерпретаційного аналізу тексту, прагматичного й конверсаційного аналізу, аналізу дискурсу, діалогічної інтерпретації тексту тощо.

Конструктивний метод також є загальним методом лінгвістики, що передбачає побудову й конструювання об’єкта дослідження у вигляді спрощеної, гіпотетичної абстрактної схеми. У лінгвістичній семантиці застосовуються конструктивні методики інтерпретації значення за допомогою визначення елементарних складників і зв’язків між ними (семантичних графів), прийомів комбінаторики слів, семантичних примітивів, моделей когнітивної семантики. У

лінгвістиці тексту, теорії комунікації, перекладознавстві конструктивні методи застосовуються при моделюванні тексту, комунікативної ситуації, ситуації перекладу тощо.

Метою **типологічного** методу є диференціація мов світу залежно від їхніх структурних, граматичних і функціональних рис безвідносно до генетичної спорідненості. Головним принципом типологічного методу є порівняння як установлення схожості й розбіжностей між мовами. Базовим поняттям такої диференціації є тип мови, що передбачає сукупність певних семантико-граматичних характеристик за умови домінування найбільш загальної й імплікації інших. Шляхом типологічного методу здійснюється аналіз синхронічного стану мов незалежно від їхньої генетичної спорідненості чи віддаленості. Між порівняльно-історичним і типологічним методом наявні відповідні розбіжності: 1) перший вивчає лише споріднені мови, другий – споріднені й неспоріднені; 2) перший зіставляє мовні явища, пов’язані матеріально й генетично, другий порівнює категорії, пов’язані спільністю структури, типу відношень, спільністю функцій; 3) перший корелює із планом діахронії, а другий є переважно синхронічним, хоч може бути й діахронічним. На відміну від зіставного методу, типологічний не обмежується зіставленням двох мов, а простежує типологічні особливості багатьох мов і має метою створення типологічної класифікації мов світу.

Зіставний метод як головний метод контрактивної

лінгвістики спрямований на вияв спільних і специфічних рис зіставлюваних мов на всіх рівнях і в мовленні, тексті за принципом синхронії. Заставний метод застосовується з різною метою: поглиблення знань про одну з мов на тлі другої, вияву особливостей взаємодії мов у процесі оволодіння другою мовою, встановлення характерологічних рис сімей і груп мов, прогнозування інтерференції мов, визначення оптимальних засобів оволодіння іншою мовою тощо. Об'єктом зіставного аналізу можуть бути фонеми, склади, лексичні одиниці, граматичні категорії, номінативні структури, синтаксичні конструкції, тексти.

Зіставний метод ґрунтується на загальному механізмі порівняння двох мов. Методики зіставлення різноманітні. Так, фонетичний рівень зіставлення мов оперує особливостями артикуляційної бази мов і списком диференційних ознак фонем. Генеративна граматика пропонує як еталон зіставлення глибинні структури, сформовані за універсальними правилами вродженої бази лінгвістичних знань. Порівняння на основі цих структур поверхневих структур у двох мовах дає змогу встановити властиві цим мовам правила трансформації й обмеження на них. На словотворчому рівні пропонуються критерії словотвірних типів, формантів, ономасіологічної структури, внутрішньої форми. На лексичному рівні широко застосовується як критерій компонентний склад значень порівнюваних еквівалентів.

Описовий метод є сукупністю процедур інвентаризації, таксономії й інтерпретації досліджуваних мовних явищ на певному етапі розвитку мови (у синхронії). Однак описовий метод виокремлюється не всіма лінгвістами, оскільки опис структур, ознак мовних одиниць і характеристик мовних явищ застосовується і в інших методах. Узагалі-то описовий метод вважається, як і структурний, альтернативним порівняльно-історичному як метод синхронного аналізу, однак за процедурами опису його можна віднести до різних методів залежно від класифікаційного параметра. Мовознавці подають описовий метод як послідовність етапів: 1) виділення одиниць аналізу (інвентаризації); 2) членування виділених одиниць на менші складові одиниці (сегментації); 3) класифікації одиниць (таксономії); 4) вияву ознак груп таксономії (інтерпретації). Ці етапи властиві і структурному методу, тому описовий метод не виділяється нами окремо, хоч може мати право на існування, як здається, не лише у структурній парадигмі.

Описовий метод застосовує прийоми внутрішньої й зовнішньої інтерпретації. **Внутрішня інтерпретація** передбачає класифікацію досліджуваних одиниць за певною матрицею параметрів (наприклад, таксономія морфем за місцем і роллю у слові, за представленістю, за участю у слово- й формотворенні, за продуктивністю й частотністю); парадигматичну методику, що розглядає парадигматичні зв’язки одиниці, зокрема, її опозиції; синтагматичну

методику, яка вивчає сполучуваність одиниці і т. ін. **Зовнішня інтерпретація** демонструє зв’язки мовної одиниці з позначеною нею реалією, категоріями свідомості, мислення, психічними функціями, вищою нервовою діяльністю людини, сферою й ареалом уживання, ситуацією позначення тощо. Мовознавці розглядають такі прийоми зовнішньої інтерпретації, як референційне співвіднесення, формування тематичних груп, логіко-психологічні, варіантно-мовні, ареальні, артикуляційно-акустичні тощо, хоча їх виділення є непослідовним і потребує окремих методологічних розвідок. До зовнішньої інтерпретації віднесені і прийоми міжрівневої інтерпретації, які встановлюють можливості застосування одиниць одного рівня мови до опису одиниць й явищ іншого (наприклад, словотвірні одиниці використовуються при морфологічному описі, словоформи й частини мови при аналізі синтаксичних одиниць). Описовий метод став підґрунтям для створення граматик мови, тлумачних, антонімічних, синонімічних, фразеологічних, орфографічних й ін. словників, різних теорій знакової природи мови, її зв’язків із суспільством, мисленням.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальні вимоги

Курсова робота з теоретичних дисциплін іноземної мови

виконується українською мовою і укладається відповідно до вимог Положення про курсові роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

Структура курсової роботи:

– титульний аркуш;
– зміст;
– перелік умовних позначень (при необхідності);
– вступ;
– основна частина;
– висновки;
– список використаних джерел;
– додатки (при необхідності).

Титульний аркуш містить найменування вищого навчального закладу, де виконана робота; назву інституту, факультету, кафедри; прізвище, ім'я, по батькові автора; назву роботи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника; місто і рік.

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема: вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків та ін.

Перелік умовних символів, одиниць, скорочень і термінів може бути поданий у роботі (якщо вжита специфічна термінологія, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і та ін.) у вигляді окремого списку,

який розміщують перед вступом. Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа – їх детальну розшифровку. Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення тощо повторюються менше трьох разів, їх не включають до переліку, а розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Далі подають загальну характеристику роботи в рекомендованій нижче послідовності:

Актуальність теми.

Мета дослідження.

Завдання дослідження.

Об’єкт дослідження.

Предмет дослідження.

Методи дослідження.

Практична значущість.

Апробація дослідження.

Курсова робота друкується за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) через півтора міжрядкових інтервали. Шрифт – Times New Roman, 14 пт.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 25 мм., правий – 15 мм., верхній – 20

мм., нижній – 20 мм.

Обсяг курсової роботи – до 35 сторінок основного тексту. Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами у правому верхньому куті аркуша. Титульний аркуш включають до загальної нумерації сторінок, проте не нумерують.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту курсової роботи повинна бути однаковою.

Вписувати в текст іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка) машинописним способом.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин курсової роботи: ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ друкують великими літерами по центру стрічки. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох

або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за виключенням заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 1 інтервал.

Кожен розділ роботи починається з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул, подають арабськими цифрами без знака №. Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не нумерують. Номер розділу ставлять після слова РОЗДІЛ, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка посередині друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: 2.3. (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: 1.3.2. (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде

заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розмішені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом Рис. і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: Таблиця 1.2 (друга таблиця першого розділу). Якщо в роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: Продовження табл. 1.2.

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1...

2...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Таблиці.

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати

не треба. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою з кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці складається з одного слова, його можна заміняти лапками, якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі – лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Посилання. При написанні курсової роботи студент повинен робити посилання на джерела, матеріали чи окремі результати, які наводяться в тексті, або на ідеї та висновки, на основі яких розробляються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документу, подають необхідну

інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання і публікації. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць з джерела, на яке зроблене посилання в роботі.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: цитата в тексті: «... дидактика як наука має пояснювальну, перетворюючу, нормативно-прикладну функції» [6, с. 7].

Відповідний опису, переліку посилань:

6. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика. Вінниця : Нова Книга, 2007. 528 с.

Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: рис. 1.2.

На всі таблиці роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: ... в табл. 1.2. У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: див. табл.1.3.

Додатки.

Додатки оформляють як продовження роботи на наступній її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Він повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток _» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначити послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: Додаток А, Додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка, наприклад, А. 2 – другий розділ додатка А; В. 3.1. – підрозділ 3.1. додатка В.

Ілюстрації і таблиці які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2. – другий рисунок першого розділу додатка Д.

Список використаних джерел

Джерела потрібно розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Подана до захисту курсова робота з теоретичних дисциплін іноземної мови повинна відповідати наступним вимогам:

- актуальність тематики, відповідність її сучасним лінгвістичним проблемам;
- вивчення і глибина критичного аналізу науково-теоретичної мовознавчої літератури з обраної проблеми;
- достатність рівня вивчення і характеристики історії досліджуваної проблеми та її практичного стану;
- чітка визначеність об’єкта, предмета, мети, завдань роботи та їх відповідність обраній темі;
- самостійність проведених досліджень;
- відповідність оформлення нормам, що визначені для курсових робіт;
- апробація результатів дослідження.

Як зазначено у Положенні про курсові роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, для захисту студентами курсових робіт рішенням кафедри створюється комісія (за місяць до визначеної дати захисту) в складі трьох осіб, яку очолює завідувач кафедри. Комісія формується з числа науково-педагогічних працівників, які здійснюють керівництво курсовими роботами на кафедрі. Керівник курсової роботи є членом комісії з захисту.

Повністю оформлена курсова робота з підписом студента на титульному аркуші подається науковому керівнику на рецензування за три тижні до визначеної дати захисту.

Курсові роботи, які за висновком наукового керівника заслуговують позитивної оцінки, допускаються до захисту, про що ним робиться відмітка на титульному аркуші: «Допущено до захисту», дата, підпис. Після цього робота передається на кафедру для ознайомлення членами комісії. Інформація про допуск до захисту курсової роботи доводиться до відома студентів. При необхідності курсові роботи допрацьовуються згідно зауважень наукового керівника, а потім допускаються до захисту.

У разі прийняття керівником та членами комісії рішення щодо наявності неоригінального тексту у роботі (наявність плагіату) вона передається у навчально-методичний відділ на відповідну перевірку.

Курсові роботи, що мають 40 % неоригінального тексту до захисту не допускаються і повертаються на доопрацювання. Виправлена робота проходить повторну процедуру перевірки керівником та перевірки на наявність плагіату. Дата захисту призначається у період ліквідації академічної заборгованості.

Захист курсової роботи студентом здійснюється перед комісією публічно і фіксується у протоколі, який підписується головою та членами комісії.

Захист курсової роботи відбувається у наступному порядку:

1. Виступ автора (до 10 хвилин), в якому доцільно висвітлити такі питання (див. додаток К):

* актуальність теми дослідження та її обґрунтування;

* мета, завдання, об’єкт, предмет, методи дослідження;

* елементи новизни в основних розділах курсової роботи;

* висновки та результати дослідження.

2. Відповіді автора на запитання членів комісії та присутніх на захисті студентів.

3. Оцінювання членами комісії змісту та презентації курсової роботи студента.

Доповідь може читатися, але найкращим варіантом є розповідь, що вказуватиме на бездоганне володіння студентом матеріалом.

Готуючи виступ, студенту слід звернути увагу на наступне:

- попередньо прочитати текст доповіді кілька разів уголос;
- дотримуватись норм часу;
- логічно переходити від однієї частини виступу до іншої;
- доповідати у нормальному темпі;
- чітко вимовляти текст;
- слідкувати за своїми жестами;

- підготувати необхідну наочність (таблиці, діаграми, графіки);
- навчитися користуватися технічними засобами навчання, якими обладнана аудиторія.

Якість виконання курсової роботи та результати її захисту оцінюються за національною шкалою та шкалою ECTS. При цьому основними критеріями з відповідною кількістю балів слугують наступні:

№ п/п	Критерії	Кількість балів
1.	Оформлення курсової роботи відповідно до вимог.	до 10 балів
2.	Структурно-логічна побудова роботи, актуальність та новизна, чітко розроблений науковий апарат.	до 15 балів
3.	1 розділ (рівень теоретичного дослідження).	5-15 балів
4.	2 розділ (глибина та якість практичного дослідження).	5-15 балів
5.	Висновки.	до 10 балів
6.	Самостійний і творчий підхід до аналізу досліджуваної проблеми в теорії та практиці.	до 10 балів
7.	Планомірний і систематичний характер роботи студента над темою.	до 5 балів
8.	Своєчасність здачі курсової роботи.	5 балів
9.	Захист роботи:	до 15 балів
	– якість доповіді;	до 5 балів
	– якість відповідей на запитання;	до 5 балів
	– якість наочних матеріалів.	до 5 балів
Разом (максимальна кількість балів)		**100**

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	відмінно	90-100
B	дуже добре	82-89
C	добре	75-81
D	задовільно	67-74
E	задовільно (достатньо)	60-66
FX	незадовільно з можливістю повторного складання	35-59
F	незадовільно з обов’язковим повторним курсом	1-34

Якщо при захисті курсової роботи студент отримав оцінку FX (незадовільно з правом перескладання), то рішенням кафедри йому пропонується нова тема роботи, яку він повинен виконати у встановлений комісією термін.

У випадку порушення термінів здачі курсової роботи науковому керівнику без поважних причин вона не допускається до захисту, що вважається академічною заборгованістю. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється аналогічно до інших форм підсумкового контролю. В інших випадках (хвороба тощо) студент має право на продовження сесії.

Після захисту курсова робота здається керівником на кафедру для зберігання.

Курсові роботи, що мають теоретичну та практичну цінність, подаються на конкурс студентських наукових робіт

у галузі «Романо-германські мови та літератури».

Відповідно до Номенклатури справ Університету курсові роботи зберігаються на кафедрі три роки, а роботи, відзначені преміями на всеукраїнських конкурсах та конкурсах вищих навчальних закладів, – постійно. Після закінчення терміну зберігання курсових робіт, вони списуються за актом і знищуються.

Комісія для списання курсових робіт формується у складі: завідувач кафедри, один-два викладачі кафедри, лаборант.

ДОДАТКИ
ДОДАТОК А

Зразок титульної сторінки

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет іноземних мов

Кафедра теорії та практики іноземних мов

КУРСОВА РОБОТА

з теоретичних дисциплін іноземної мови
на тему:

ТИПИ ЗАПЕРЕЧЕНЬ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Студентки 4 курсу 1 групи
денної форми навчання
спеціальності 014.021 Середня освіта.
Англійська мова і література
Талалей К. М.

Керівник:
канд. пед. наук, доц. Паладьєва А. Ф.

Оцінка за національною шкалою:
_____
Кількість балів: ___ ____
Оцінка ECTS: _____

Голова комісії:
_____ _____
Члени комісії:
_____ _____
_____ _____

Умань 2022

ДОДАТОК Б

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

Вступ 3

Розділ 1. Періодизація французьких правових запозичень в англійській мові 7

1.1. Теоретичні напрямки дослідження термінів-запозичень 7

1.2. Основні шляхи вивчення правової лексики. 12

1.3. Періоди запозичення французьких правових термінів в англійську мову 16

Розділ 2. Лексико-семантичні та структурні особливості французьких правових запозичень в англійській мові. 20

2.1. Проблеми словотвірних іменникових парадигми в англійській правовій термінології 20

2.2. Типи запозичених твірних основ та їх особливості . . . 24

2.3. Словотворчі елементи та їх ознаки 28

Висновки 32

Список використаних джерел 34

Додатки 36

ДОДАТОК В

Зразок оформлення наукового апарату

Актуальність теми дослідження. У сучасній науці про мову склалась думка про те, що одним із найважливіших чинників історичного розвитку мови є мовні контакти. Контакти англійської мови з іншими значною мірою позначились на її становленні та розвитку. Залежність змін у мові від мовних контактів, появу в її складі запозичень простежують у своїх дослідженнях такі відомі науковці, як Р. Будаґов, В. Змарзер, О. Клименко, Ю. Люкшин, Л. Миглятенко, Р. Помірко, С. Семчинський, В. Сєкіріню, О. Слаба, О. Ткаченко та багато інших. Англійська, а саме її термінологія, з усіх германських мов зазнала найбільших змін, оскільки вона має найтісніші контакти з іншими мовами.

Термінологія, яка відображає сукупність понять певної галузі людських знань, є особливою групою лексики у системі загальнолітературної мови: з одного боку, вона відзначається низкою властивих лише їй ознак, а з іншого – їй властиві риси, характерні для сучасної лексики загальнонаціональної мови. Тобто, термін підкоряється «усім закономірностям загальної мови людей, посідаючи в ній своє особливе місце». Як свідчать дослідження, найбільше запозичень відбувається в термінології. Саме цими чинниками і обумовлений вибір теми курсової роботи:

«Лексико-семантичні та структурні особливості французьких правових запозичень в англійській мові».

Курсова робота має за **мету** дослідити семантичні і словотворчі особливості правової лексики в англійській мові, запозиченої із французької.

Поставленою в дослідженні метою передбачено виконання наступних **завдань:**

1. Визначити проблеми словотвірних іменникових парадигм в англійській правовій термінології.
2. Дослідити типи запозичених твірних основ та їх особливості.
3. Здійснити лексико-семантичний аналіз правових запозичень.
4. Визначити словотворчі елементи в мові-реципієнті.
5. Встановити риси складних слів у запозиченнях правової термінології.
6. Підібрати лексичний матеріал, що ілюструє французькі правові запозичення в англійській мові.

Об’єктом дослідження є особливості французьких правових запозичень в англійській мові, періоди надходження правових термінів до словникового складу мови.

Предметом аналізу в роботі є особливості словотвірних іменникових парадигм на основі англійської правової термінології, запозиченої з французької мови.

Для досягнення мети та реалізації завдань у курсовій роботі застосовувався ряд **методів:**

- критичний аналіз теоретичної лінгвістичної літератури з проблеми дослідження;
- історичний метод;
- метод функціонального опису;
- пошуковий метод;
- порівняння правової термінології англійської та французької мов;
- систематизація та узагальнення.

Практична значущість курсової роботи полягає у можливості застосування результатів дослідження у курсах порівняльної типології, у зіставних термінознавчих дослідженнях у межах англійської мови або вивчення структурно-семантичних особливостей правової терміносистеми у двох або більше мовах.

Апробація результатів дослідження. Результати нашого наукового дослідження заслуховувались на засіданнях студентської проблемної групи «Сучасні тенденції розвитку лексикології англійської мови», відображені в статті в збірнику студентських наукових праць Уманського державного педагогічного університету.

ДОДАТОК Д

Кліше і звороти, рекомендовані для презентації результатів теоретичної частини дослідження

Останнім часом дослідження з …

Згідно з даними ...

Як показують новітні дослідження в галузі …

У контексті сучасної парадигми досліджень ...

Сучасна лінгвістика демонструє зростаючий інтерес до …

При вивченні ... значну увагу науковці приділяли …

Подальший розвиток досліджень з …

У світлі вище сказаного …

Як уже зазначалося, …

На наш погляд, …

Необхідно зазначити, що..;

Відомо (загальновідомо), що …

З огляду на …

Встановлено, що …

Відправною точкою ... у визначенні ... було …

Поділяючи точку зору ..., ми вважаємо …

Беручи до уваги ...

З іншого боку, …

Передусім …

По-перше, …

Аналіз вербального вираження ... свідчить про …

Звернення до концепції …

Уявлення про …

Когнітивний (комунікативний, антропоцентричний) підхід до вивчення …

Як стверджує …

У більшості праць …

Специфіка ... полягає в …

Незважаючи на …

Поштовхом для створення …

При цьому ... тощо.

ДОДАТОК Е

Кліше і звороти, рекомендовані для презентації результатів практичної частини дослідження

У нашій роботі ...

Наступний приклад представляє …

Таким чином, виконаний аналіз доводить, що …

Загалом проведене дослідження дає можливість стверджувати, що …

У ході дослідження було проаналізовано ...

Результати роботи дають підстави вважати, що …

У центрі нашої уваги …

У процесі дослідження виникла необхідність …

Нами встановлено …

У результаті дослідження було виявлено …

Як показало наше дослідження, …

Як свідчать результати аналізу …

Аналіз мовного матеріалу показав …

Застосування... методу (аналізу) дало змогу встановити …

Механізм відтворення ...

Аналіз мовних засобів ... показав …

Керуючись принципом ... тощо.

ДОДАТОК Ж

Зразок оформлення бібліографії

Оформлення списку використаної літератури повинно відповідати вимогам ДСТУ 8302:2015.

Однотомні видання

Один автор

Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків : Право, 2005. 304 с.

Краснова М. В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб. Київ : Алерта, 2012. 216 с.

Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America’s quest for security. New York; London : New York University Press, 2000. 326 p.

Два автори

Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України: монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с.

Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах: практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.

Три автори

Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с.

Helfer M. E., Kempe R. S., Krugman R. D. The battered child. 5th ed. Chicago, IL : University of Chicago Press, 1997. 700 p.

Чотири і більше авторів

Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с.

Колективні політичні права і свободи людини та громадянина в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / Є. І. Григоренко та ін.; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2013. 352 с.

Автор(и) та редактор(и) / упорядник(и)

Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 624 с.

Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків: Право, 2011. 656 с.

Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий

досвід і перспективи для України: монографія / відп. ред. В. М. Геєць. Київ : УБС НБУ, 2008. 369 с.

Plath S. The unabridged journals / ed. K. V. Kukil. New York, NY : Anchor, 2000. 680 p.

Без автора

Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с.

Правове виховання в сучасній Україні: монографія / за заг. ред.: В. Я. Тацій, А. П. Гетьман, О. Г. Данильян. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2013. 440 с.

Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 30 верес. 2016 р. Київ : Нац. акад. прокуратури України. 2016. 432 с.

Twenty-four hours a day. Miami, FL: BN Publishing, 2010. 400 p.

Багатотомні видання

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. 848 с.

Енциклопедія історії України: у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.

Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Сташис, В. Я. Тацій. 4-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2010. Т. 1. 456 с.

Автореферати дисертацій

Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. … д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2010. 36 с.

Лісов О. С. Новітня вітчизняна історіографія створення та діяльності розвідки і контррозвідки України у 1917–1991 роках: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 20.02.22 / Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняховського. Київ, 2017. 20 с.

Дисертації

Сокуренко В. В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні: дис. … д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2016. 573 с.

Костенко В. О. Економіко-правове забезпечення використання та охорони земель: дис. … канд. юрид. наук: 12.00.06 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 183 с.

Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.

Частина видання

Розділ книги

Даньшин І. М. Злочини проти громадського порядку та моральності. *Кримінологія. Загальна та Особлива частини*: підручник / ред. В. В. Голіна. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2009. Розд. 15. С. 138–145.

Тацій В. Я. Повертаючись до питання боротьби зі злочинами у сфері приватизації. *Тацій В. Я. Вибрані статті, виступи, інтерв'ю*. Харків : Право, 2010. С. 221–229.

Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані*: монографія / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв : Іліон, 2016. С. 87–109.

O'Neil J. M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. *Gender issues across the life cycle* / Ed. B. R. Wainrib. New York, NY : Springer, 1992. P. 107–123.

Тези, доповідь

Боднар Т. В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення. *Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин*: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2017 р.). Харків : Право, 2017. С. 7–9.

Wu C. K., Makhlouf M. M. Predicting the response of Aluminium casting alloys to heat treatment. *Light Metals 2011*: Proceedings of the technical sessions presented by the TMS Aluminium Committee at the TMS 2011 Annual Meeting & Exhibition, San Diego, California, USA, 27 February – 3 March, 2011. Hoboken, NJ : Wiley, 2011. P. 834–836.

Стаття з продовжуваного видання

Гетьман А. П., Лозо В. І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. *Проблеми законності*. Харків. 2013. Вип. 123. С. 65–77.

Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків, 2010. № 2. С. 28–39.

Стаття з періодичного видання

Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 84–88.

Benjamin A. C. The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. *Journal of Higher Education*. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471–480.

Електронні ресурси

Карнаух Б. П. Тлумачення договору: короткий нарис із наднаціональної і транснаціональної точок зору. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 39–51. DOI: http://dx.doi.org/10.21564/2414-990x.135.83852.

Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу злочинності та віктимізації в Україні: монографія. Харків; Костянтинівка, Сектор "С" АТО: Юрайт, 2016. 116 с. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/12015/1/Obolencev_2016_mon.pdf (дата звернення: 17.03.2017).

Colletta L. Political satire and postmodern irony in the age of Stephen Colbert and Jon Stewart. *Journal of Popular Culture.* 2009. Vol. 42, No. 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.

Feminism. *Encyclopædia Britannica online*. URL: http://www.britannica.com/ EBchecked/topic/724633/feminism.

Законодавчі та нормативні документи

Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2016. 82 с.

Конституційний Суд України: рішення, висновки / відп. ред. А. С. Головін; уклад.: К. О. Пігнаста, О. І. Кравченко. Київ : Логос, 2011. Кн. 10. 431 с.

Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. Харків : ФІНН, 2010. 303 с.

Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. *Освіта.* 2002. 24 квіт. (№ 14). С. 2–4.

ДОДАТОК З

Орієнтовна тематика курсових робіт з Теоретичних дисциплін іноземної мови

1. Емотиви з темпоральним компонентом значення в сучасній англійській мові.

2. Дискурсивна актуалізація концепту INSTRUCTION (на матеріалі англійської мови).

3. Лінгво-риторичні особливості англомовного інтерв'ю.

4. Концептосфера "SOCIETY " і засоби її метафоричної репрезентації в англійській мові.

5. Вербалізація концепту CHILD на матеріалі творів Дж. Роулінг.

6. Загальновживана бізнес-термінологія в сучасному автентичному англомовному дискурсі.

7. Конструювання гендера в кіно тексті: на матеріалі американського варіанту англійської мови.

8. Мовні особливості англомовного опису іншомовного міста (на матеріалі путівників та преси).

9. Композиція та мовні особливості статуту як піджанру в англомовному юридичному дискурсі.

10. Абстрактні іменники у мові англійців (соціолінгвістичний аспект).

11. Лінгвопрагматична специфіка вибачень в англійській комунікативній культурі.

12. Образні парадигми порівнянь, що характеризують жінку і чоловіка (на матеріалі сучасної англомовної жіночої

прози).

13. Концептуальна «любовна» метафора у поетичних творах британських письменників XVIII-XIX століть.

14. Стилістика професійної мови (на матеріалі документів британських соціальних міністерств).

15. Мовні засоби вираження концепту ОБМЕЖЕНІ ФІЗИЧНІ / РОЗУМОВІ МОЖЛИВОСТІ в американській лінгвокультурі.

16. Англійські мовні лакуни у світлі інтралінгвістичного підходу.

17. Особливості функціонування просторових індикаторів мовлення (на матеріалі сучасної англійської мови).

18. Уявлення ольфакторного простору у мовній картині світу ново англійського періоду.

19. Лінгвістичний статус категорії Fact у сучасній англійській мові.

20. Фонетичні засоби утворення ігрового змісту в англомовному міні-тексті.

21. Функціонально-прагматична еволюція англомовного ділового дискурсу.

22. Категоризація ландшафтів та оцінювальний потенціал ландшафтної лексики в сучасній англійській мові.

23. Семантичні домінанти смислового простору «Power» («Сила») у сучасній англійській мові.

24. Когнітивно-прагматичні засоби створення

гумористичного ефекту (на матеріалі англомовних гумористичних текстів).

25. Аналіз структурно-семантичної моделі ситуації з локативом home (на матеріалі англомовних текстів).

26. Семантичне поле gentleness/nobleness в англійській мові та його актуалізація у художньому тексті (на матеріалі романів англійських письменників XIX сторіччя).

27. Лінгвістичні механізми утворення непрямих мовленнєвих актів у англійській мові.

28. Англомовна термінологія альпінізму (структурний та когнітивно-дискурсивний підходи).

29. Мовні форми репрезентації реальності та вигадки в англійській казковій літературі.

30. Англійські антропоніми та їх лексикографічне зображення.

31. просте речення сучасної англійської мови як засіб репрезентації синтаксичного концепту.

32. Комунікативні стратегії і тактики для вираження критичного судження в англійській лінгвокультурі.

33. Концепт «ПТАХ» в англійській фразеологічній картині світу.

34. Вербальна репрезентація інтроцептивних відчуттів у сучасній англійській мові.

35. Лінгвокогнітивні моделі еволюції темпоральних номінацій (на матеріалі сучасної англійської мови).

36. Структурно-семантичні та функціональні

особливості фразових дієслів руху в сучасній англійській мові.

37. Англійська концептуальна тріада «життя – смерть - час» як частина художньо-мовної картини світу у романі В.Вулф «На маяк».

38. Паратекстові елементи в англомовній науково-популярній літературі.

39. Мовні засоби утворення образу жінки-політика в англомовній пресі.

40. Полістатутність дієслова GET в сучасній англійській мові.

41. Компаративні фразеологізми в сучасній англійській мові.

42. Неологізм щоденного вжитку в англійській мові.

43. Лексичні та син тактико-стилістичні зміни в сучасній англійській мові: вплив комп'ютерних технологій.

44. Фразеологізми з нумеральним компонентом в англійській мові.

45. Особливості інтерпретації концепту «тварина» в ідіоматичній лексиці англійської мови.

46. Термінологія ділового мовлення у сучасній англійській мові.

47. Лексичні омоніми у науково-технічній літературі та особливості їх перекладу в англійській мові.

48. Англійські лексичні та граматичні емфатичні конструкції у текстах різних жанрів.

49. Емотивний потенціал молодіжного сленгу та його збереження при перекладі.

50. Засоби відтворення англійської конверсії українською мовою.

51. Використання гіперболи в газетних текстах.

52. Особливості перекладу англійських іронічних висловлювань.

53. Паронімічні конструкції в англомовній рекламі.

54. Еліпсис як один із найбільш продуктивних засобів мовної економії.

55. Функціонування фразеологізмів у газетних та журнальних статтях.

56. Функціонування оказіоналізмів в англомовних художніх текстах та їх переклад українською мовою.

57. Особливості перекладу фразеологічних одиниць з етнічним компонентом.

58. Особливості перекладу інтернаціоналізмів у сучасній англомовній науково-технічній літературі.

59. Абревіатури у текстах електронних повідомлень.

60. Номінативна та комунікативна природа англійських паремій (прислів'їв та афоризмів).

61. Вставні конструкції в описовому дискурсі: семантика та стилістика.

62. Національно марковані концепти в англомовній рекламі.

63. Способи вираження оцінки у прикметниках сучасної

англійської мови.

64. Аксіологічна семантика номінативних одиниць зі значенням 'риса характеру' в сучасній англійській мові.

65. Використання кліше і штампів у англомовному діловому мовленні.

66. Види антонімів, що використовуються у англійських рекламних текстах.

67. Словотворчі парадигми у поезії Льюіса Керола.

68. Емоційна та оцінна функції прикметників на позначення рис обличчя.

69. Диференціація багатозначності слова і омонімії в сучасній англійській мові.

70. Види синонімів, що використовуються у англійських рекламних текстах.

71. Антонімічні синоніми в англійській і українській мовах як прояв єдності «тотожність/розбіжність».

72. Неологізми та оказіоналізми в сучасному англійському медіа-дискурсі. Блендінг як продуктивний спосіб словотворення в сучасному англійському інтернет-дискурсі.

73. Лінгвокогнітивні механізми функціонування фразеологізмів з компонентом “head”.

74. Стилістичний потенціал фразеологічних одиниць (на матеріалі художніх англомовних текстів).

75. Структурні та семантичні особливості неологізмів у сучасній англійській мові.

76. Лінгвопрагматичні особливості юридичного дискурсу.

77. Морфологічні ознаки неологізмів сучасної англійської мови.

78. Склад і способи творення слів у сучасній англійській мові.

79. Стійкість фразеологічних одиниць в сучасній англійській мові.

80. Семантика багатозначних іменників в сучасній англійській мові.

81. Абревіація як спосіб словотвору в сучасній англійській мові.

82. Семантична класифікація англійських народних загадок.

83. Джерела виникнення та основні тематичні сфери новоутворених слів у сучасній англійській мові.

84. Структурно-семантичні та соціокультурні особливості фразеологічних одиниць в сучасній англійській мові.

85. Семантико-словотвірна структура англійських особових назв.

86. Лексичні особливості фразеологізмів в сучасній англійській мові.

87. Морфологічна будова слова в сучасній англійській мові.

88. Засоби вираження ввічливості в сучасній англійській мові.

89. Стійкість фразеологічних одиниць в сучасній англійській мові.

90. Лінгвістичні особливості фразеологізмів в сучасній англійській мові.

91. Концепція «punishment» в американській мовній картині світу.

92. Засоби передачі емоційного стану людини в художньому тексті.

93. Семасіологічні особливості нестандартної лексики в сучасній англійській мові.

94. Джерела полісемії в сучасній англійській мові.

95. Конверсія як засіб словотворення в сучасній англійській мові.

96. Історія англійської лексикографії та сучасні тенденції її розвитку.

97.Семантичні та комунікативні особливості синонімів у художньому тексті в сучасній англійській мові.

98. Екологічна лексика у сучасній французькій мові.

99. Конверсалізація мови сучасних французьких журналів.

100. Вербалізація поняття «здорового харчування» у франкомовних публіцистичних текстах.

101. Генеза, особливості функціонування та перспективні напрямки французької інтерткстуальної теорії.

102. Концепції символу в поетиці французького та бельгійського символізму в контексті сучасних філологічних досліджень.

103. Лінгвоміфопоетичні дослідження у парадигмі французького структуралізму та постструктуралізму: компаративний аналіз.

104. Поповнення лексичного фонду французької мови за рахунок запозичень на сучасному етапі.

105. Стилістичні особливості сучасних публіцистичних текстів.

106. Графічні вербальні та невербальні складові сучасної франкомовної реклами.

107. Сучасні тексти з частковою та повною креолізацією.

108. Лінгвостилістичні засоби у сучасній французькій поезії (кін. XX ст.).

109. Концепти «Життя» та «Смерть» у поезії Ш. Бодлера.

110. Фонетичні та лексико-семантичні особливості у творчості Поля Валері.

111. Лінгвопрагматичні особливості вираження експресивності у французькій політичній промові.

112. Соціально-дискурсивні репрезентації українських політиків та їх вербалізація у французькому медійному дискурсі у 2012 році.

113. Соціально-дискурсивні репрезентації українських політиків та їх вербалізація у бельгійському медійному

дискурсі.

114. Соціально-дискурсивні репрезентації українських політиків у канадському медійному дискурсі.

115. Національно-культурна специфіка і тенденції розвитку французької розмовної мови.

116. Урбаністичні форми мовної комунікації в сучасній Франції.

117. Міграційні процеси та плюрилінгвізм у Франції.

118. Неповні речення у сучасній французькій мові (на матеріалі роману).

119. Явища полісемії у сучасному французькому медіадискурсі.

120. Фразеологія у сучасному французькому медіадискурсі.

121. Лексикостилістичні особливості засобів створення образності сучасної поезії Бельгії.

122. Мовна компресія у сучасному французькому публіцистичному тексті (на матеріалі жіночих журналів).

123. Рецепція та трансформація поетики французького символізму у ранніх текстах М. Метерлінка: інтертекстуальний аспект.

ДОДАТОК К

ЗРАЗОК ВИСТУПУ НА ЗАХИСТ

Шановні присутні, вашій увазі пропонуються основні

результати дослідження курсової роботи на тему «Лексико-семантичні та граматичні характеристики дієслова в англійському політичному романі».

Визначальною рисою лінгвістики сьогодення є комплексний і міждисциплінарний характер дослідження мови як складного утворення, де тісно взаємодіють мовні одиниці різних рівнів. Важливе місце в системі англійської мови займає дієслово: йому притаманна більша, ніж іншим частинам мови, ємність змістовної структури та більш рухоме коло значень, воно характеризується складною і розгалуженою парадигмою словозмінних форм та широким колом сполучуваності. Статистичні дослідження, проведені на матеріалі різних функціональних стилів, доводять, що дієслово посідає друге місце за вживаністю в англомовних текстах художньої літератури після іменника. Незважаючи на значні досягнення як вітчизняної, так і зарубіжної лінгвостатистики у вивченні системних і функціональних характеристик англійського дієслова, не розв’язаними й досі залишається ряд проблем. Серед них, зокрема, вивчення жанротвірного потенціалу дієслів певної семантики, семантична класифікація дієслівної лексики конкретного твору, виявлення особливостей функціонування дієслів у художньому тексті, до яких відноситься вживаність і наповненість дієслівних лексико-семантичних груп.

Актуальність теми курсової роботи визначається спрямуванням сучасної лінгвістики на вивчення системної

організації та функціональних характеристик мовних одиниць у тексті. Актуальність поставленої проблеми також зумовлюється потребою комплексного лінгвостатистичного дослідження лексико-семантичних особливостей дієслова, виявлення закономірностей його функціонування в текстах англомовної художньої прози.

Мета роботи полягає у розкритті особливостей функціонування англійського дієслова у художньому творі шляхом установлення взаємозалежностей між його лексико-семантичними характеристиками на основі їх кількісних показників, а також у виявленні його жанротвірних можливостей.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

1. Визначити лексико-семантичні та граматичні властивості англійського дієслова.

2. З’ясувати місце мови художньої літератури у системі функціональних стилів.

3. Виявити жанротвірний потенціал дієслів суспільно-політичної семантики у створенні англомовних творів жанру популярного політичного роману.

4. Здійснити інвентаризацію лексико-семантичних груп англійських дієслів у творах, що вивчаються, провести аналіз їх кількісного і якісного складу, з’ясувати закономірності їх функціонування.

5. Проаналізувати функціонування ядерних моделей

граматичної сполучуваності дієслова у художніх творах та встановити взаємозв'язок морфологічних і синтаксичних його характеристик англійського дієслова в аналізованих художніх творах.

Об'єктом нашого аналізу є англійське дієслово в художніх текстах.

Предметом дослідження є системні та функціональні властивості англійських дієслів на лексико-семантичному рівні та їх взаємодія у художніх творах жанру популярного політичного роману.

Матеріалом курсової роботи слугують тексти художніх творів жанру популярного політичного роману сучасних англомовних письменників: американця Т. Кленсі «Debt of Honor» та англійця Ф. Форсайта «Icon».

Дозвольте не зупинятися на решті елементів наукового апарату, а безпосередньо перейти до викладу основних результатів дослідження.

У нашій курсовій роботі представлено результати дослідження системних та функціональних характеристик англійського дієслова, визначаються фактори, які впливають на їх реалізацію в англомовних художніх текстах жанру популярного політичного роману (функціонально-стильові, жанрово-тематичні та прагматичні).

Найбільшими за складом та обсягом у творах Т. Кленсі та Ф. Форсайта є тематичні групи, що включають дієслівну лексику на позначення зовнішньоекономічних та

зовнішньополітичних стосунків між державами, діяльності розвідслужб, загальних економічних, політичних, правових, релігійних та воєнних питань. Нами було виділено великі групи такої тематики:

1) економіка (фінансова діяльність біржі, банку): T. Clancy – *cash in, dump, evaluate, invest, own, spend, subsidize, import, trade, withdraw* etc.; F. Forsyth – *export, fund, increase, invest, own, prosper, purchase* etc.;

2) військова справа (флот, авіація, ракетні війська): T. Clancy – *attack, blockade, command, decode, detect, launch, maneuver, orbit, safeguard, surrender, target, track* etc.;

3) політичне життя (дипломатія, ЗМІ, вибори): T. Clancy – *administer, assure, banish, disintegrate, impede, replace* etc.; F. Forsyth – *appoint, admit, destabilize, negate, negotiate, sabotage, sanction* etc.;

4) право (судочинство): T. Clancy – *debrief, implicate, investigate, legitimate, testify, violate* etc.;

5) релігія: T. Clancy – *condemn, confess, convert, proselytize, preach* etc.;

6) діяльність розвідслужб: T. Clancy – *activate, bug, downplay, reactivate* etc.; F. Forsyth – *arrest, betray, collaborate, counterfire, spy* etc.

Результати дослідження дозволили встановити, що різноаспектні дієслівні характеристики активно взаємодіють, що проявляється у взаємозалежності, по-перше, лексико-семантичних і морфологічних характеристик дієслова; по-

друге, лексико-семантичних і синтаксичних характеристик дієслова; по-третє, морфологічних і синтаксичних характеристик дієслова; взаємозалежність їх частот є одним із проявів цієї взаємодії.

У процесі дослідження взаємодії лексико-семантичних і морфологічних характеристик англійського встановлено наявність взаємозв'язку між реалізацією словозмінних форм дієслова та його семантикою. У результаті відзначається висока частота вживання певної групи словозмінних форм дієслів, що входять до певної лексико-семантичної групи.

Найбільшу кількість позитивних статистично значущих зв'язків із групами словозмінних форм має лексико-семантична група дієслів «Перетворювальний та ушкоджувальний вплив на неживий об'єкт». До неї належить 238 дієслівних одиниць (*armor, bake, brush, clean, corrode, dry, mark, polish, repair, update, wax* та інші). Наприклад, *Beside Andreev's tank his Exec Officer, riding the tank on the other side of the highway, did the same and demolished the other truck* (T. Clancy).

Інші лексико-семантичні групи дієслів мають по одному позитивному статистично значущому зв'язку з групами словозмінних форм:

- «Нейтральний вплив на неживий об'єкт». Членами цієї лексико-семантичної групи є 133 дієслова (*button, load, lock, place, refill, repackage* та інші). Наприклад:

Looking farther, he saw only three car-trailers waiting to load their own cargo for transport to the nearest distributor; normally they were lined up like taxis at a train station (T. Clancy).

Back in his room, Monk hung the Do Not Disturb notice and locked the door (F. Forsyth).

- «Комунікація». Членами цієї ЛСГ є дієслова *advise, ask, chat, cite, comment, complain, debate, explain, gossip, opine, notify, respond, say, talk* та інші. Наведемо приклади для ілюстрації вживання дієслів вказаної семантики у творах:

«Always English,» Lyalin answered. «I never let on my abilities in Japanese. I often picked up information that way. They thought they could chat right past me» (T. Clancy).

In the early and mid-sixties he got the outposts, years along the banks of the Amur and Ussuri rivers facing China across the flowing water while Khrushchev debated whether, to try to teach Mao Tse-tung a lesson in tank warfare (F. Forsyth).

- «Поповнення недостатності «ззовні». До неї ми віднесли 66 дієслівних одиниць (*compensate, distribute, profit, replenish* та інші), наприклад:

«What we can do, Robert, is to subsidize the operation» (T. Clancy).

«Mr. bloody Komarov is financed by the gangsters, can't you see that?» (F. Forsyth).

- «Поповнення недостатності «зсередини» силами суб’єкта та володіння об’єктом». До цієї ЛСГ входять 34

дієслова (*attain, avail, magnify, redeem, spare* та інші). Наприклад:

The same material was used in the payloads of many American space vehicles, but none of them was owned by the Nation Aeronautics and Space Administration (T. Clancy).

America possesses a vast network of foundations interested in art of every kind and description (F. Forsyth).

- «Розумова діяльність». До цієї ЛСГ входять 114 дієслів (*analyze, comprehend, concern, determine, know, learn, reflect* та інші), наприклад:

The hard part, the agents had just learned, would be to analyze them, to connect the trade made by every house with the corresponding trade of every other (T. Clancy).

This was the gloomy prospect that President Cherkassov contemplated as he drove that hot summer's day out to his weekend retreat (F. Forsyth).

Як засвідчили результати дослідження, семантика дієслова впливає на його сполучувальні властивості, що відображається у різному наборі ядерних моделей граматичної сполучуваності та у вищій частоті вживання певних моделей у текстах.

Нами також встановлено, що між морфологічними та синтаксичними характеристиками англійського дієслова існує взаємозв’язок, який проявляється в тому, що певні моделі граматичної сполучуваності більш характерні для дієслів у певних словозмінних формах. Статистично

значущий зв’язок із моделями граматичної сполучуваності виявили п’ять груп особових словозмінних форм Past Indefinite Active, Non-Past Indefinite Active, Past Perfect Active, Non-Past Perfect Active та Past Indefinite Passive (be-Passive).

На зв’язок групи словозмінних форм дієслова та моделі його граматичної сполучуваності впливають такі фактори:

1) переважне вживання дієслів певної семантики у групі словозмінних форм у моделі граматичної сполучуваності;

2) типовість моделі для дієслів усіх досліджуваних ЛСГ у певній групі словозмінних форм;

3) індивідуальна сполучуваність певних дієслів у конкретній словозмінній формі;

4) композиційно-мовленнєві особливості творів художньої літератури.

Дані дослідження підтверджують той факт, що реалізація граматичних властивостей дієслова на морфологічному та синтаксичному рівнях відбувається одночасно із лексичними.

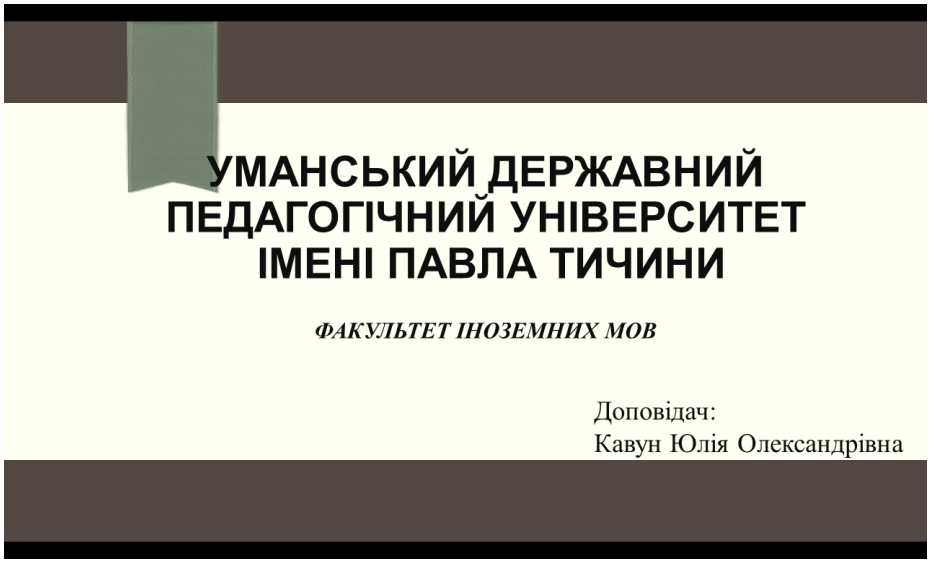
Виконане дослідження доводить жанрову детермінованість характеру лексичної структури тексту, тобто жанрове позначення твору суттєво відображається на його мовній субстанції. Значна кількість дієслів та іменників суспільно-політичного характеру у творах Т. Кленсі «Debt of Honor» та Ф. Форсайта «Icon», а також іменників-власних назв зумовлюється жанровою специфікою художніх творів жанру популярного політичного роману, а розподіл

суспільно-політичної лексики за тематичними групами підпорядковується сюжетно-тематичним особливостям аналізованих творів. Наявність дієслів та іменників суспільно-політичного характеру, їх кількість, особливості функціонування дають можливість говорити про цілісність авторського бачення, про стабільність комунікативно-прагматичних ознак популярного політичного роману.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

ДОДАТОК Л

ЗРАЗОК ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ЗАВДАННЯ:

1. Розглянути поняття «текст» із погляду його структури, форми та категорії змісту.

2. Розглянути заголовок як невід'ємний семантико-композиційний елемент тексту.

3. Проаналізувати структурно-семантичні особливості заголовків художніх творів британських письменників XVIII – XXI століть.

4. Охарактеризувати специфіку заголовків художніх творів британських письменників XVIII – XXI століть із точки зору їх смислової та художньої ролі.

Об'єктом нашого дослідження є заголовки художніх творів британських письменників XVIII – XXI століть.

Предметом дослідження є структурно-семантичні особливості заголовків художніх творів британських письменників XVIII – XXI століть.

ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ

Художні твори британських письменників XVIII – XXI століть

400 бібліонімів

НАУКОВА НОВИЗНА:

1. Здійснено спробу системного опису заголовків художніх творів британських письменників XVIII – XXI століть у структурно-семантичному аспекті
2. Вперше: окреслено структурно-семантичні групи заголовків англомовних художніх творів XXI століття

Існують чотири підходи до заголовку:

- Заголовок розглядається як «слово (словосполучення), яке приєднується до предмету як знак, що називає цей предмет
- Заголовок є номінативним реченням
- Заголовки діляться на речення і «неречення»
- Заголовки всіх структурних моделей відносяться до категорії речення.

Функції заголовку :

Структурна класифікація заголовків:

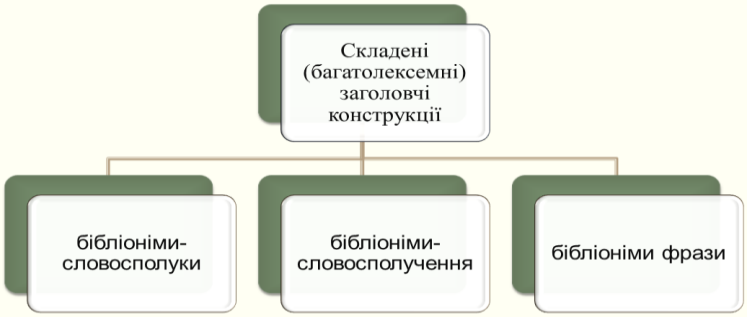

Структурна класифікація заголовків:

	XVIII століття	XIX століття	XX століття	XXI століття
позначає соціальну, професійну, національну приналежність головного героя	2 (2 %)	2 (2 %)	4 (4 %)	10 (10 %)
Загальна кількість: 18 з 400 або 4,5 %				
містить абстрактний іменник	1 (1%)	3 (3 %)	6 (6 %)	18 (18 %)
Загальна кількість: 28 з 400 або 7 %				
Одиничний бібліонім, виражений іншими частинами мови	-	-	-	2 (2 %)
Загальна кількість: 2 з 400 або 0,5 %				

Структурна класифікація складених (багатолексемних) заголовчих конструкцій:

Структура двокомпонентних іменникових фраз:

	XVIII століття	XIX століття	XX століття	XXI століття
відображають загальновідомі імена та прізвища головних героїв	5 (5 %)	14 (14 %)	-	-
будуються за принципом: топонім + іменник	3 (3 %)	5 (5 %)	-	-
будуються за принципом: антропонім+ іменник	2 (2 %)	1 (1 %)	-	-

Структура заголовків, виражених сурядними словосполученнями

	XVIII століття	XIX століття	XX століття	XXI століття
іменник + сполучник and + іменник	2 (2 %)	5 (5 %)	2 (2 %)	1 (1 %)
Багатокомпо-нентне сурядне словосполучен ня	-	-	1 (1 %)	-

Структура заголовків, виражених двокомпонентними підрядними словосполученнями

	XVIII століття	XIX століття	XX століття	XXI століття
прикметник + іменник	13 (13 %)	15 (15 %)	17 (17 %)	18 (18 %)
іменник + прийменник + іменник	8 (8 %)	16 (16 %)	19 (19 %)	3 (3 %)
часовий, просторовий, присвійний атрибут + іменник	-	-	4 (4 %)	-
присвійний відмінок + іменник	1 (1 %)	-	4 (4 %)	3 (3 %)
конверсивне словосполучення	-	2 (2 %)	5 (5 %)	6 (6 %)

Структура багатокомпонентних підрядних заголовків

	XVIII століття	XIX століття	XX століття	XXI століття
іменник (підрядне / сурядне словосполученя) + прийменник of + бібліонім-словосполука або підрядне / сурядне словосполучення	18 (18 %)	6 (6 %)	5 (5 %)	7 (7 %)
присвійний відмінок + підрядне словосполучення	1 (1 %)	-	3 (3 %)	-
іменник (підрядне словосполучення) + часовий, просторовий, присвійний атрибут + іменник (підрядне словосполучення)	5 (5 %)	2 (2 %)	2 (2 %)	-
просторова, часова, присвійна прийменникова фраза + підрядне словосполучення	1 (1 %)	2 (2 %)	1 (1 %)	-
епітет + іменник	-	3 (3 %)	3 (3 %)	4 (4 %)

За граматичною будовою усі бібліоніми-фрази включають:

	XVIII століття	XIX століття	XX століття	XXI століття
Наказові речення	-	-	4 (4 %)	-
Заголовки з підрядними частинами	-	-	1 (1 %)	5 (%)
Прості речення	1 (1 %)	1 (1 %)	6 (6 %)	3 (3 %)
Окличне речення	-	-	-	1 (1 %)
Інверсія	-	-	1 (1 %)	-
Складне речення	-	1 (1 %)	-	-

ДОДАТОК М

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТАБЛИЦЬ, РИСУНКІВ ТА ДІАГРАМ

Приклади таблиць

Таблиця 2.3

Структурно-семантичні особливості заголовків, виражених сурядним словосполученням у художніх творах британських письменників XVIII – XXI століть

період / **модель**	**XVIII століття**	**XIX століття**	**XX століття**	**XXI століття**
іменник + сполучник *and* + іменник	2 (2 %)	5 (5 %)	2 (2 %)	1 (1 %)
іменник + іменник + іменник …	-	-	1 (1 %)	-

Продовження табл. 2.3

період / **модель**	**XVIII століття**	**XIX століття**	**XX століття**	**XXI століття**
іменник (підрядне / сурядне словосполученя) + прийменник of + бібліонім-словосполука або підрядне /	18 (18 %)	6 (6 %)	5 (5 %)	7 (7 %)

сурядне словосполучення				

Приклади рисунків та діаграм

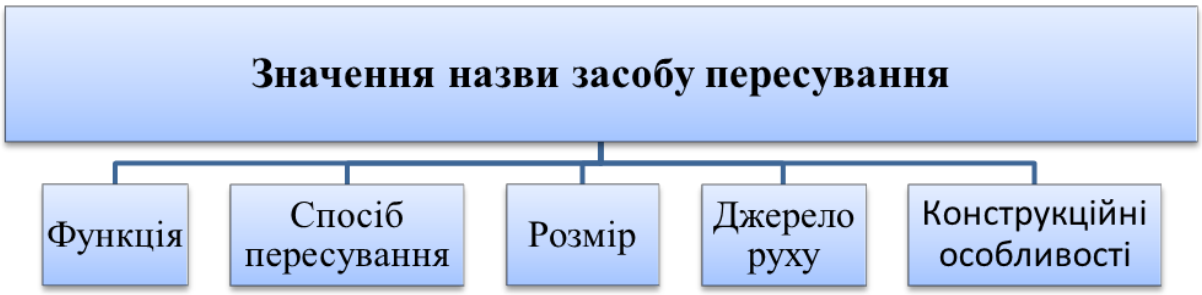

Рис 1.2. Основні ознаки концепту «Засіб пересування»

Рис. 1.2.3. Парцели, що входять до понятійної

категорії «Наземні засоби пересування»

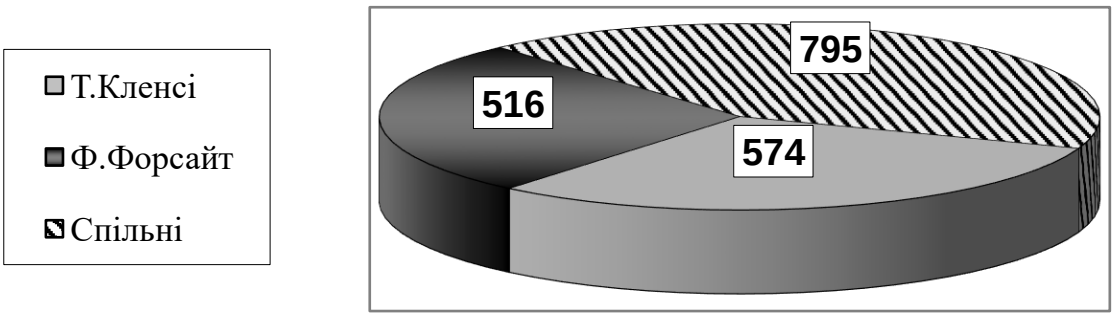

Рис. 2.1. Об’єднаний словник дієслів із Т1 та Т2

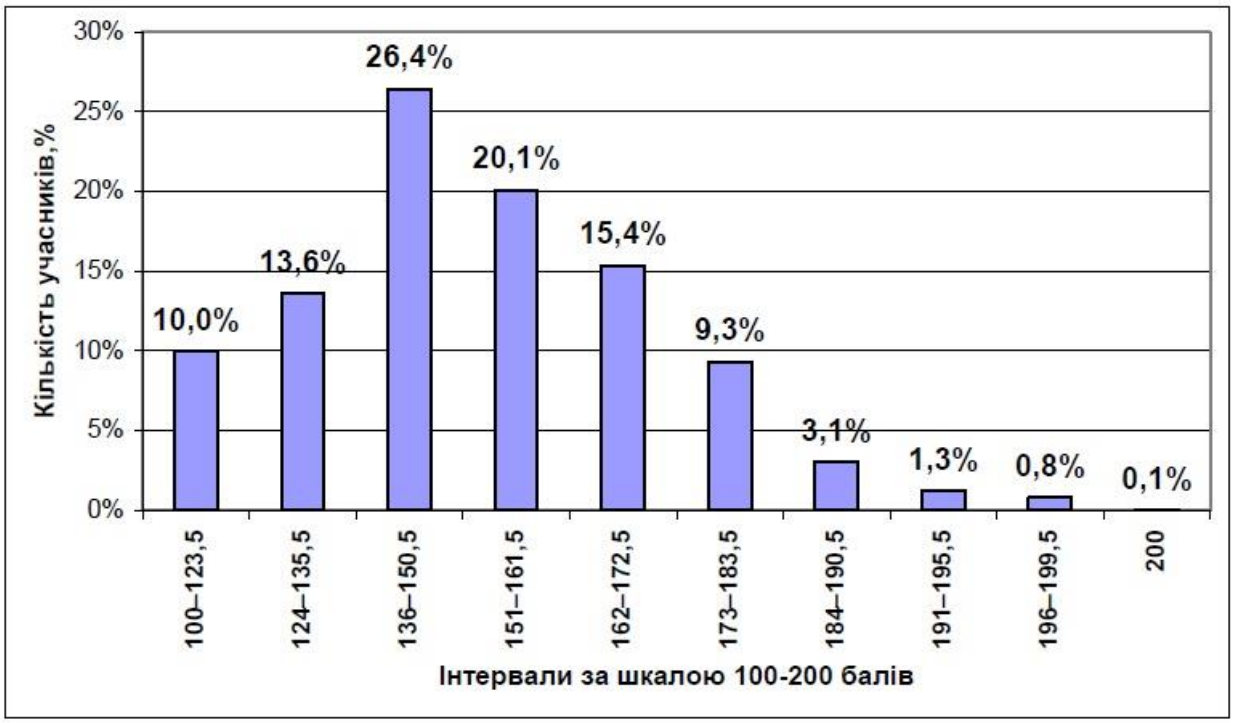

Рис. 1.1. _____

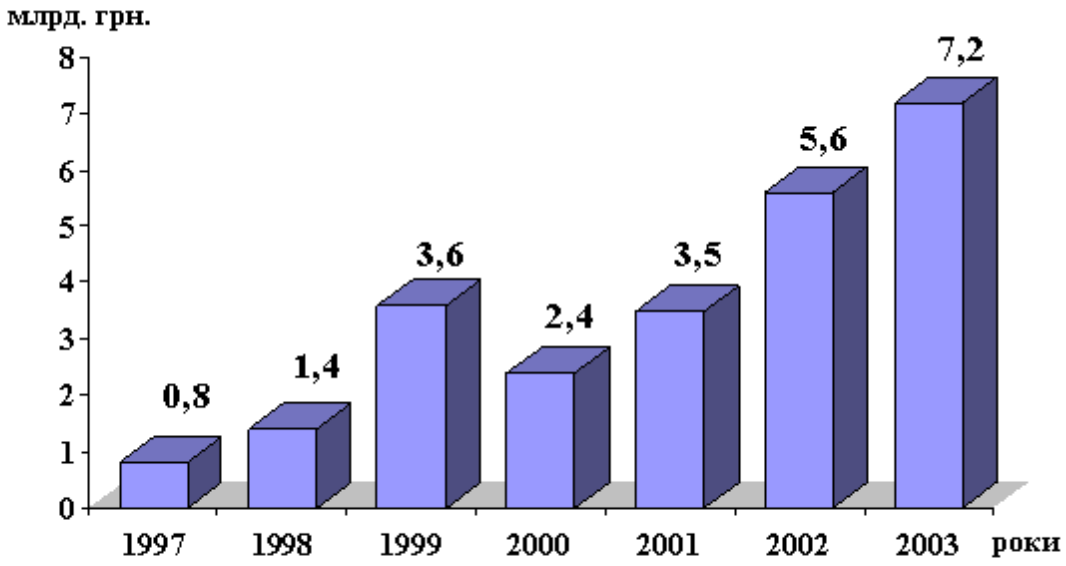

млрд. грн.
8
7
6
5
4
3
2
1
0
0,8
1,4
3,6
2,4
3,5
5,6
7,2
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
роки

Рис. 2.3.1. _____

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемчук Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи. К. : Форум, 2000. 271 с.

2. Денисюк В. В., Коваль В. О. Дипломні та магістерські роботи з української мови: методичні рекомендації. Умань : Графіка, 2003. 27 с.

3. Курсова робота з методики викладання іноземних мов: посібник для студентів вищих закладів освіти ; за ред. С. Ю. Ніколаєвої, С. В. Гапонової. К. : Ленвіт, 2003. 96 с.

4. Мороз І. В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. К. : УДПУ, 1997. 56 с.

5. Рудницька О. П., Болгарський А. Г., Свистєльникова Т. Ю. Основи педагогічних досліджень. К. : Експрес-об’ява, 1998. 142 с.

НОТАТКИ